

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुलचोक, ललितपुर
इजलास

माननीय अध्यक्ष श्री विनोद शर्मा
राजस्व सदस्य श्री राजेन्द्र पौडेल
लेखा सदस्य श्री पुष्प प्रसाद गुरागाईं
फैसला

२०७७।०७८ सालको निर्णय नं. १४८
पुनरावेदन नं. ०७६-RB-०१०१

मुद्दा:-पूर्वदिश।

भारत गणराज्यको कानून बमोजिम स्थापना भएको, **Mithona Towers-1, 1-7-80 TO 87, Opp Weseley Co-Ed Jr.College, Prender Ghast Road, Secunderbad, Telengana- 5000033, India** भारत स्थित टाटा प्रोजेक्ट्स लिमिटेड (**Tata Projects Limited**) को तर्फबाट अधिकार प्राप्त प्रतिनिधि अधिवक्ता दक्ष बहादुर क्षेत्री.....१ } पुनरावेदक

विरुद्ध

श्री आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट.....१ } प्रत्यर्थी

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट : विद्वान अधिवक्ता श्री अन्नन न्यौपाने

प्रत्यर्थीका तर्फबाट : विद्वान उपन्यायाधिवक्ता श्री दिपक भण्डारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट

शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:-२०७६।०६।१५

शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी:- महानिर्देशक श्री विनोद बहादुर कुँवर

पुनरावेदक टाटा प्रोजेक्ट्स प्रा.लि. ले माग गरेको पूर्वदिशको सम्बन्धमा मिति २०७६।०६।१५ मा आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट, काठमाडौंबाट भएको निर्णय उपर चित्त नबुझाई राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) र आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम यसै न्यायाधिकरणमा दर्ता हुन आएको प्रस्तुत पुनरावेदनको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार रहेको छ:-

तथ्य खण्ड

१. नेपाल विद्युत प्राधिकरणले नेपालमा Transmission Line निर्माणको लागि आव्हान गरेको अन्तर्राष्ट्रिय बोलपत्र (Global Tender) बाट टाटा प्रोजेक्ट्स लिमिटेड भारतमा दर्ता रहेको गैर बासिन्दा निकायले ट्रान्समिसन लाइन निर्माणको ठेक्का प्राप्त गरेको छ। ट्रान्समिसन लाइन निर्माणको लागि आवश्यक उपकरणहरू नेपाल विद्युत प्राधिकरणको नाममा एल.सि. मार्फत भारतबाट पैठारी हुने र उक्त उपकरण जडान कार्यको लागि भारतीय कम्पनीको नेपालमा दर्ता भएको शाखाबाट आवश्यक सामग्री नेपाल भित्र खरिद गरी जडान कार्य गर्ने साथै भारतबाट उपकरण आपूर्तिको कार्य र नेपाल स्थित शाखा कार्यालयले जडान कार्यको भुक्तानी छुट्टा छुट्टै प्राप्त गर्ने गरी नेपाल विद्युत प्राधिकरणसँग उक्त गैर बासिन्दा निकायको सम्झौता भएको सन्दर्भमा नेपालको आयकर ऐन बमोजिम माथिका दुवै कार्य नेपालमा श्रोत भएको आय हुने वा नेपालमा दर्ता भएको कम्पनीले प्रदान गर्ने जडान सम्बन्धी सेवा मात्र नेपालको श्रोत हुने हो? नेपाल बाहिरबाट आपूर्ती भएको उपकरण वापतको आय गैर बासिन्दा व्यक्तिको स्थायी संस्थापन नेपालमा रहेकोमा स्थायी संस्थापनको आयमा उक्त उपकरण आपूर्ती वापतको रकम समावेश हुने वा नहुने? यदि नेपाल विद्युत प्राधिकरणको नाममा पैठारी भएको उपकरण गैर बासिन्दा व्यक्तिको स्थायी संस्थापनको समेत आय हुने हो भने उपकरण आपूर्तिको लागि नेपाल बाहिर गरेको भुक्तानी नेपाल स्थित स्थायी संस्थापनले कुन बिधिले खर्च लेखाङ्कन गर्ने हो? नेपाल विद्युत प्राधिकरणको नाममा पैठारी भएको सामानको भुक्तानी हुँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८९ बमोजिम कर कट्टी भएमा उक्त कट्टी नेपाल स्थित स्थायी संस्थापन वा आपूर्ती गर्ने कम्पनी कस्को नाममा हुने हो? भन्ने सम्बन्धमा द्विविधा भएको हुँदा उल्लेखित विषयमा पूर्वदिश जारी गरी पाउँ भन्ने समेत बेहोराको श्री टाटा प्रोजेक्ट्स लिमिटेडले आन्तरिक राजस्व विभाग समक्ष मिति २०७६।०९।३० मा पेश गरेको निवेदन।
२. निवेदकको पूर्वदिश माग सम्बन्धमा अडिट एण्ड पोलिसी ग्रुपको मिति २०७६।०४।२४ को बैठकबाट सिफारिस भए बमोजिमको आयकर ऐन, २०५८ को दफा २ को उपदफा (भ) को खण्ड (५) को उपदफा (क,द) को खण्ड (४) बमोजिम नेपाल विद्युत प्राधिकरणको ग्लोबल टेण्डरबाट उपकरण आपूर्ती र जडान कार्य गर्नको लागि छनौट भएको भारतीय टाटा प्रोजेक्ट्स लिमिटेड कम्पनीको नेपालमा कार्य सम्पादन गर्न खडा गरीएको टाटा प्रोजेक्ट्स लिमिटेड ९० दिन वा सो भन्दा बढी समयसम्म निर्माण गर्ने, जडान गर्ने वा स्थापना गर्ने कार्यमा संलग्न रहेको अवस्थामा उक्त अन्तर्राष्ट्रिय कम्पनीको स्थायी संस्थापन हुने हुँदा ट्रान्समिसन लाइनको लागि आवश्यक पर्ने यन्त्र/उपकरण लगायत अन्य वस्तु तथा सेवा स्थायी संस्थापनको नामबाट आयात/खरिद गरी मूल्य

अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १४ बमोजिम कुल ठेक्का रकममै बीजक जारी गरी बीजक बमोजिमको रकम भुक्तानी गर्ने निकायले आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८९ को उपदफा(१) बमोजिम १.५% का दरले करकट्टी गर्नुपर्ने र त्यस्तो स्थायी संस्थापनले ठेक्का वापत भुक्तानी पाएको कुल रकमलाई आय विवरणमा समावेश गर्नुपर्ने भन्ने बेहोराको आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति २०७६।०६।१३ मा जारी भएको पूर्वदिशको निर्णय।

३. आन्तरिक राजस्व विभागबाट जारी भएको पूर्वदिशमा भारतबाट सोझै नेपाल विद्युत प्राधिकरणलाई हुने निर्यातको आय समेत नेपाल स्थित स्थाई संस्थापनको आय मानिने भन्ने ठहर आयकर ऐन, २०५८ को दफा ६७(६) र (७), Agreement Between Nepal & India For The Avoidance Of Double Taxation And The Prevention Of Fiscal Evasion With Respect To Taxes On Income (कर सन्धी) को धारा ७ (१) र (२) तथा OECD Community On Article 7 Para 25 र अन्तर्राष्ट्रिय कर कानूनको सिद्धान्तहरूको समेत विपरित भै त्रुटिपूर्ण रहेको हुँदा उक्त पूर्वदिशको निर्णय बदर गरी निवेदकले L.C. मार्फत भुक्तानी लिई भारतीय कानून बमोजिम बीजक जारी गरी भारतबाट नेपाल विद्युत प्राधिकरणलाई सोझै निर्यात गरेको वस्तु उपकरणको नेपालको स्थाई संस्थापन मार्फत पुन बीजक जारी गर्न नपर्ने र उक्त आय नेपाल स्थित स्थाई संस्थापनको आय नमानिने गरी फैसला गरी पाउँ भन्ने समेत बेहोराको पुनरावेदक टाटा प्रोजेक्ट्स लिमिटेडले यस न्यायाधिकरण समक्ष दायर गरेको पुनरावेदन।
४. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकिलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणको मिति २०७६/१०/१० मा भएको आदेश।

ठहर खण्ड

५. नियम बमोजिम पेसी सूचिमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक टाटा प्रोजेक्ट्स प्रा.लि.का तर्फबाट उपस्थित हुनु भएका विद्वान अधिवक्ता श्री अन्जन न्यौपानेले पुनरावेदक कम्पनीले भारतबाट सोझै वस्तु निर्यात गरी एल.सी. मार्फत भुक्तानी पाएको आयमा समेत नेपालमा कर लाग्ने र त्यस्तो आयमा स्थायी संस्थापनले बीजक जारी गर्नुपर्ने भन्ने पूर्वदिशको निर्णयमा कुनै पनि कानूनी आधार छैन। विदेशी मुलुकबाट आयातित वस्तु उपकरण तथा सामान निर्यातकर्ताको आय आयकर ऐन, २०५८ को दफा ६७(६) र (७) बमोजिम नेपालमा श्रोत रहेको मानिदैन। दफा ६७(६) ले नेपालमा श्रोत मानिने आय सुचिकृत गरेको छ भने दफा ६७(७) मा उक्त सुचिमा नपरेको आय नेपालमा भएको मानिदैन भन्ने व्यवस्था

उल्लेख भएको छ। तसर्थ आयकर ऐन, २०५८ को दफा ६७(६) को सूचिमा नेपालमा वस्तु निर्यात गरे वापतको आयमा गणना गरिदैन। ऐ.ऐनको दफा ६७(६)(झ)(१) बमोजिमको Installation सेवामा भने स्थाई संस्थापनबाट नै बीजक जारी गरी भुक्तानी लिदै आएको छ तर उक्त दफामा विदेशबाट वस्तु तथा उपकरण निर्यात गर्ने निर्यातकर्ताको निर्यातबाट प्राप्त आय नेपालमा श्रोत हुने प्रावधान छैन। उल्लेखित ऐन बमोजिम नेपालमा श्रोत नभएको आयलाई नेपाल स्थित स्थाई संस्थापनको आय भन्न मिल्दैन साथै स्थाई संस्थापनले निर्यात गरेको वस्तु वापत मुल कम्पनीको आयमा बीजक समेत जारी गर्नु नपर्ने अवस्थामा आन्तरिक राजस्व विभागबाट भएको पूर्वदिशको निर्णय कानूनसम्मत नभएको हुँदा बदर गरी पुनरावेदन जिकिर बमोजिम गरी पाउँ भनी तथा प्रत्यर्थी कार्यालयको तर्फबाट उपस्थित हुनु भएका विशेष सरकारी वकिल कार्यालय काठमाडौँका विद्वान उपन्यायाधिवक्ता श्री दिपक भण्डारीले मौजुदा कानूनले गरेको प्रावधान बमोजिम पुनरावेदकले क्रेतालाई निर्यात गर्दै आएको वस्तुको बीजक नेपाली स्थायी संस्थापनले नै जारी गर्नुपर्ने हुन्छ, पुनरावेदक कम्पनीले वस्तु तथा उपकरण भारतबाट सोझै निर्यात गरे वापत पाएको भुक्तानी र स्थायी संस्थापनले जडान कार्य गरे वापत पाएको भुक्तानीको कुल रकम स्थायी संस्थापनको आय मानिने हुन्छ तसर्थ आन्तरिक राजस्व विभागबाट पुनरावेदकले आफ्नो सम्पूर्ण रकम आय विवरणमा उल्लेख गरी बीजक बमोजिम भुक्तानी गर्दा भुक्तानीमा १.५% का दरले आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८९(१) बमोजिम करकट्टी हुने भनी मिति २०७६।६।१५ मा भएको पूर्वदिश कानूनसम्मत रहेको हुँदा सदर कायम गरी पाँउ भनी गर्नु भएको वहस समेत सुनियो।

६. यसमा नेपाल विद्युत प्राधिकरणद्वारा नेपालमा Transmission Line निर्माणको लागि आव्हान गरेको अन्तर्राष्ट्रिय बोलपत्र (Global Tender) बाट पुनरावेदक कम्पनी श्री टाटा प्रोजेक्ट्स लिमिटेड भारतमा दर्ता रहेको गैर बासिन्दा निकाय रहेको र ट्रान्समिसन लाइन निर्माणको ठेक्का प्राप्त गरेको हुँदा ट्रान्समिसन लाइन निर्माणको लागि आवश्यक उपकरणहरू नेपाल विद्युत प्राधिकरणको नाममा एल.सी.मार्फत भारतबाट पैठारी हुने र उक्त उपकरण जडान कार्यको लागि भारतीय कम्पनीको नेपालमा दर्ता भएको शाखाबाट आवश्यक सामग्री नेपाल भित्र खरिद गरी जडान कार्य गर्ने साथै भारतबाट उपकरण आपूर्तीको कार्य र नेपाल स्थित शाखा कार्यालयले जडान कार्यको भुक्तानी छुट्टा छुट्टै प्राप्त गर्ने गरी नेपाल विद्युत प्राधिकरणसँग सम्झौता भएकोले गैर बासिन्दा कम्पनी र सो को स्थायी संस्थापनलाई नेपालमा कर लाग्ने विषयमा पूर्वदिश माग गरेकोमा निवेदक अन्तर्राष्ट्रिय कम्पनीको स्थायी संस्थापन हुने हुँदा ट्रान्समिसन लाइनको लागि आवश्यक पर्ने यन्त्र/उपकरण लगायत अन्य वस्तु तथा सेवा स्थायी संस्थापनको नामबाट आयात/खरिद

गरी मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १४ बमोजिम कुल ठेक्का रकममै बीजक जारी गरी बीजक बमोजिमको रकम भुक्तानी गर्ने निकायले आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८९ को उपदफा(१) बमोजिम १.५% का दरले करकट्टी गर्नुपर्ने र त्यस्तो स्थायी संस्थापनले ठेक्का वापत भुक्तानी पाएको कुल रकमलाई आय विवरणमा समावेश गर्नुपर्ने भनी आन्तरिक राजस्व विभागबाट जारी भएको पूर्वदिशको चित्त नबुझाई टाटा प्रोजेक्ट्सको तर्फबाट प्रस्तुत पुनरावेदन दायर भएको देखिन्छ।

७. उल्लेखित तथ्य, पुनरावेदन जिकिर एवं बहस बूँदा समेत रहेको प्रस्तुत मुद्दामा आन्तरिक राजस्व विभाग लाजिम्पाट काठमाडौँबाट मिति २०७६।६।१३ मा भएको पूर्वदिश सम्बन्धी निर्णय मिलेको छ वा छैन? पुनरावेदक टाटा प्रोजेक्ट्स लिमिटेडको पुनरावेदन जिकिर बमोजिम हुने हो वा होइन भन्ने सम्बन्धमा निर्णय हुनुपर्ने देखिन आयो।
८. अब निर्णयतर्फ विचार गर्दा पुनरावेदक कम्पनी टाटा प्रोजेक्ट्स लिमिटेड भारतमा कानून बमोजिम स्थापना भई नेपाल विद्युत प्राधिकरणले आव्हान गरेको Global Tender बाट ठेक्का पाई Transmission Line को Design, Supply तथा Install गर्नको निम्ति सम्झौता गरेको देखिन्छ। सम्झौता बमोजिम कम्पनीले भारतबाट आवश्यक वस्तु तथा उपकरणको आयात गर्ने गरेको तथा भुक्तानी एल.सी. मार्फत गरी नेपालमा Supply गर्ने र नेपाल स्थित रहेको कम्पनीको स्थाई संस्थापनले आयातित वस्तुहरूलाई Install गर्ने गरेको भन्ने जिकिर लिएको देखिन्छ। भारतबाट आयातित मालवस्तु भुक्तानीको कर सम्बन्धमा द्विविधा भई कम्पनीले आन्तरिक राजस्व विभाग समक्ष पूर्वदिशको माग गरेको देखियो। पुनरावेदक कम्पनीले वस्तु तथा उपकरण भारतबाट सोझै निर्यात गरे वापत पाएको भुक्तानी तथा स्थायी संस्थापनले जडान कार्य गरे वापत पाएको भुक्तानीको कुल रकम स्थायी संस्थापनको आय मानी सम्पूर्ण रकम आय विवरणमा उल्लेख गरी बीजक जारी गर्नुपर्ने र त्यसरी जारी गरिएको बीजक बमोजिम भुक्तानी गर्दा भुक्तानीमा १.५% को दरले आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८९(१) बमोजिम कर कट्टी हुनुपर्ने भनी आन्तरिक राजस्व विभागबाट पूर्वदिश जारी भएको देखियो।
९. आयकर ऐन, २०५८ को दफा २ को उपदफा (भ) को खण्ड (५) तथा उपदफा (कद) को खण्ड (४) बमोजिम ग्लोबल टेण्डरबाट उपकरण आपूर्ति र जडान कार्य गर्नको लागि छनौट भएको अन्तर्राष्ट्रिय कम्पनीको नेपालमा कार्य सम्पादन गर्न खडा गरीएको निकाय त्यस्तो कम्पनीको स्थायी संस्थापन हुने व्यवस्था रहेको देखिन्छ। उल्लेखित व्यवस्था बमोजिम स्थापना हुने स्थायी संस्थापनले नेपालको कर कानून बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भई काम गर्नुपर्ने, आयोजनाका लागि आवश्यक पर्ने यन्त्र/उपकरण लगायत अन्य वस्तु तथा सेवा आफ्नो नामबाट आयात/खरिद गरी मूल्य

अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १४ बमोजिम कुल ठेक्का रकममै बीजक जारी गर्नुपर्ने र बीजक भुक्तानी गर्ने निकायले आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८९(१) बमोजिम १.५% ले करकट्टी गर्नुपर्ने भन्ने बेहोरा उल्लेख भएको देखिन्छ। प्रस्तुत पूर्वदिशका सम्बन्धमा अडिट एण्ड पोलिसी कोर ग्रुपबाट मिति २०७६।४।२४ मा भएको निर्णयमा समेत त्यस्तो स्थायी संस्थापनले ठेक्का वापत भुक्तानी पाएको कुल रकमलाई आय विवरणमा समावेश गर्नुपर्ने बेहोराको जानकारी टाटा प्रोजेक्ट्स लिमिटेडलाई दिन मनासिव भएको भनी सिफारिस समेत भएको देखिन्छ।

१०. यसप्रकार मौजुदा कानूनी ब्यवस्था बमोजिम नेपाल विद्युत प्राधिकरणको ग्लोबल टेण्डरबाट उपकरण आपूर्ती र जडान कार्य गर्नको लागि छनौट भएको भारतीय टाटा कम्पनीको नेपालमा कार्य सम्पादन गर्न खडा गरिएको टाटा प्रोजेक्ट्स लिमिटेड ९० दिन वा सो भन्दा बढी समयसम्म निर्माण कार्य गर्ने, जडान गर्ने वा स्थापना गर्ने कार्यमा संलग्न रहेको देखिँदा उक्त कम्पनीको स्थायी संस्थापन हुने नै हुँदा ट्रान्मिसन लाईनको लागि आवश्यक पर्ने यन्त्र/उपकरण लगायत अन्य वस्तु तथा सेवा स्थायी संस्थापनको नामबाट आयात/खरिद गरी मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १४ बमोजिम कुल ठेक्का रकमकै बीजक जारी गर्नुपर्ने देखिन्छ। साथै जारी भएको बीजक बमोजिमको रकम भुक्तानी गर्ने निकायले आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८९ को उपदफा(१) बमोजिम १.५% ले करकट्टी गरी त्यस्तो स्थायी संस्थापनले ठेक्का वापत भुक्तानी पाएको रकमलाई आय विवरणमा समावेश गर्नुपर्ने देखिन्छ। त्यसैले प्रस्तुत द्विविधाको विषयमा आन्तरिक राजस्व विभागबाट जारी भएको पूर्वदिशको निर्णयलाई अन्यथा मान्न मिल्ने देखिएन।
११. तसर्थ माथि विवेचित आधार कारण समेतबाट नेपाल विद्युत प्राधिकरण र टाटा प्रोजेक्ट्स लिमिटेड भारतका बीच भएको मस्यौडी- काठमाण्डु 220KV T/L Project को ठेक्का सम्झौता अनुसार नेपालमा निर्माण, जडान तथा स्थापना कार्यको लागि आयकर ऐन, २०५८ को दफा ६८ बमोजिम स्थापित स्थायी संस्थापन नेपालको बासिन्दा व्यक्ति हुने भएको र उक्त संस्थापनले आपूर्ती भएको वस्तु तथा सेवामा समेत मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १४ बमोजिम बीजक जारी गर्नुपर्ने र बासिन्दा व्यक्तिले ठेक्का वा करार वापतको रकम भुक्तानीको कुल रकममा १.५% का दरले करकट्टी गर्नुपर्ने भन्ने समेत आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८९(१) को व्यवस्थाको आलोकमा आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकको मिति २०७६।०६।१३ को निर्णय बमोजिम मिति २०७६।०६।१५ मा जारी भएको पूर्वदिश पत्र मिलेकै देखिँदा अन्यथा गर्नु परेन। पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। अरु तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल खण्ड

फैसलाको प्रतिलिपी सहितको जानकारी विशेष सरकारी वकिलको कार्यालय काठमाडौंलाई दिनु..... १
सरोकारवालाले फैसलाको नक्कल माग गर्न आए नियमानुसार लाग्ने दस्तुर लिई नक्कल दिनु..... २
प्रस्तुत फैसलाको विद्युतिय प्रति अपलोड गरी यस मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार गरी बुझाई दिनु..... ३

विनोद शर्मा
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा हाम्रो सहमति छ ।

पुष्प प्रसाद गुरागाई
(लेखा सदस्य)

राजेन्द्र पौडेल
(राजस्व सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

शाखा अधिकृत: श्री प्रमोद रिजाल

इति सम्बत २०७७ साल चैत्र महिना २६ गते रोज ५ शुभम्.....